

Намера Министарства финансија Србије да прода странцима и Комерцијалну банку, као последњу велику и успешну српску банку, биће завршни ударац домаћем банкарском сектору. Шта нам се догодило од тренутка када смо од Србије направили рај за стране банкаре, а чистилиште за све грађане који се задужују кредитима и чиме ћемо платити овакву економију деструкције, за "Вести" открива проф. др Данијел Цвјетићанин, економиста чије су анализе бритке и отрежњујуће.

Знате ли за намеру Министарства финансија да прода Комерцијалну банку? Да ли је могуће да је такав аранжман направљен на основу захтева ММФ-а или неке друге међународне финансијске институције?

- Могуће је. Али, до мене нису допрле информације о таквим намерама. Познато је да у ММФ-у и Светској банци, а и у другим финансијским институцијама на Западу, постоји уврежено мишљење да финансијски сектор у транзиционим земљама не би требало да остане у домаћем власништву. Концепција глобалног села предвиђа да високо рентабилне гране привреде, као финансије, телекомуникације, производња и дистрибуција нафте и електричне енергије, треба да буду под контролом и у власништву западног капитала. Ако погледате земље у окружењу, али и оне веома удаљене од нас, приметите исте тенденције. Али немојте мислити да је реч о некаквој међународној завери. То је деловање објективних економских закона у данашњој фази развоја капитализма у свету.

Какве су конкретне последице по привреду и по грађане зато што смо домаће банке ликвидирали, а празан простор препустили страним банкама?

- У први мах многима се учинило да ће користи по наш финансијски систем бити знатне. Лоша искуства са домаћим банкама из осамдесетих и деведесетих година, проблем старе девизне штедње и недовољан ниво капитала у банкама, послужили су као алиби Динкићу и осталим носиоцима модела "економије деструкције" да готово највећи део домаћег банкарског сектора насилно ликвидирају, а на тржишту отворе простор за нове банке са страним капиталом. При том су стравични финансијски терети оздрављења финансијског система, стара девизна штедња и слично, пребачени на пореске

обвезнике, док су огромне профите приграбиле стране банке. Не заборавите на овације којима су, у политичкој јавности, па најалост и у економској струци, дочекане ове промене. Али они који су били мало писменији, знали су да је то био потез високог ризика, са могућим катастрофалним последицама, које су и уследиле.

Зашто су кредити у Србији међу најскупљима, ако не и најскупљи у Европи?

- Евроатлантски пријатељи лако су објаснили домаћим финансијским експертима да је Србија земља високог ризика и да зато каматне стопе морају бити знатно више него у другим државама. С друге стране, објаснили су им да су банке са страним капиталом веома поуздане, па камате на депозите привреде и грађана у тим банкама, морају бити знатно ниже од стопе инфлације. Тако се отворио простор за огромне банкарске профите. Србија је постала рај за банкарске профите, а улога НБС-а се свела на то да издаје пропуснице, политички подобнима, за улазак у тај рај.

Да ли је ризик заиста тако велики?

- Домаћи експерти нису имали времена или воље да страним пријатељима укажу на податак да клијенти у Србији веома уредно враћају кредитне. Као и на чињеницу да капитали банака расту метеорском брзином последњих 10 година. Што доказује да Србија није земља високог ризика за банкарске профите. Али су активне каматне стопе зато биле неподношљиве за клијенте. Страни банкарски профитери су се пожалили домаћим пријатељима да не могу да пласирају жељене износе по таквим каматним стопама. Ови су, наравно, рекли: "Нема проблема. Део камата платиће порески обвезници, а не корисници кредита. Тако ћете и даље моћи да из Србије извучите огромне профите, а порески обвезници ионако немају појма о чему се ради. Штавише, ми ћемо им објаснити да држава помаже њима, а не вама! Ха, ха, ха!" Тако је држава почела са политиком субвенција камата, што је јавност, опет, дочекала овацијама.

Ако уступимо странцима профите на тржишту финансијског капитала, на телекомуникационим технологијама, а при том само далеко од света кад је реч о рачунарским технологијама, на чему ће Србија планирати свој развој?

- Гледајући земље чије су марионетске режиме у периоду транзиције али и пре тога

такође формирали господари глобуса, можемо наслутити како изгледа наша економска будућност. Погледајте нпр. Косово, то чедо евроатлантске бриге, где су се слиле огромне количине новца са Запада последњих двадесетак година. Тај новац је и тамо, као и овде, списан у потрошњу, у увоз, у консултантске и друге услуге евроатлантских господара... Огромне су социјалне напетости, индустрија је слаба, а криминал и корупција цветају. Цвета трговина оружјем, људима, па и њиховим органима, као и дрога, коцка, проституција... Не кажем да су то најважније привредне гране, али близина НАТО база подстиче баш овакве активности. Није у свету мали број земаља са сличном "структуром" привреде. Плашим се да такву судбину, у будућности, не доживи и Србија, коју компрадорска власт свесно гура у том смеру, лицемерно се заклањајући паролама о тобожњем "европском путу".

Шта је добро, а шта не ваља у стратегији председника Бориса Тадића до 2020. године?

- Економисти не греше када кажу да је Тадићева стратегија до 2020. списак лепих жеља, без икаквог утицаја на привредни развој. Такве стратегије, ни код нас ни у свету, нису оставиле никакав траг на реалне економске токове и служе као димна завеса која треба да скрене пажњу јавности и створи илузију да власт заиста нешто намерава да уради.

Шта Тадић, у ствари, треба да уради?

- Да је заиста желео да направи заокрет од 180 степени у односу на постојећи потрошни модел развоја, приморао би државну администрацију на штедњу, смањио број агенција, дирекција, канцеларија, сервиса, министарстава и НВО-а, који се финансирају из буџета. Обуставио би продају Телекома, као што би осујетио и монструозни пројект слабљења правног поретка и јачања улоге странака у правосудном систему, под фирмом "реформе судства", а ојачао институције правног поретка и просторног реда. Ако је некеме стало до привредног прогреса, мора омогућити слободу привредне иницијативе, а не да смишља, како то раде Динкић и Тадић, све нове и нове државне интервенције. У таквим интервенцијама политичке странке воде главну реч, фаворизујући капитал својих евроатлантских ментора или својих домаћих послушника, а постављају непремостиве препреке за све који нису под њиховом "заштитом".

Монструозни развој

Да ли бисмо данас имали овако високе камате на комерцијалне кредите да је веће учешће домаћих банака у финансијском сектору?

- У време деструкције четири велике банке, јавност је била уверавана да ће међусобна конкуренција нових банака са страним капиталом обезбедити ниске каматне стопе, као и брз трансфер капитала и технологије из развијених земаља, што би подигло ниво конкурентности, извоза и запосленост у домаћим компанијама. То се, међутим, није догодило, иако се у Србију, за неколико година, слило четрдесетак милијарди евра. Можда баш овако "реформисан" банкарски сектор сноси највећи део одговорности за примену монструозног модела "развоја" у протеклој декади. Тај модел се ослањао на потрошњу, увоз и продају домаћих привредних ресурса странцима. Последице су добро познате – дезиндустријализација, низак ниво конкурентности на светском тржишту, застрашујући дефицит у међународној размени роба и општи пад запослености.

(Вести)